

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์
หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/2 วันที่ 23 – 24 พฤศจิกายน 2561 ผู้เข้าร่วมอบรม 70 คน จาก อบต. ท่าตอน

อปท. เรียนรู้สู่การพัฒนา

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

นายสิทธิศักดิ์ อภิกุลชัยสุทธิ นายอำเภอแม่อาว

เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

กล่าวต้อนรับ ผู้เข้าอบรมพร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ของการอบรม ว่าเป็นการมาศึกษาเรียนรู้หลักการพัฒนา การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งเชื่อว่าผู้เข้าอบรมยังไม่เข้าใจทั้งหมด ต้องทำการศึกษาค้นคว้าพร้อมร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาแล้วนำไปพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน แข่งขัน โดยชุมชนต้องทำด้วยตัวเอง รุ่นที่ 1/2 เป็นความหวัง ซึ่งต้องเป็นรุ่นที่ต้องนำความรู้ไปขยายผล ในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ทั้งเรื่องระบบน้ำ การเขียนโครงการ ซึ่งทางอำเภอกำลังขออนุญาตใช้พื้นที่เขตป่าสงวน เขตอุทยาน เพื่อดำเนินโครงการ อบต. ท่าตอนช่วยหางบประมาณจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ โดยให้ชาวบ้านสละแรงงาน “โครงการร้อยใจรักษ์” ซึ่งมีแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลา 12 ปี ให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทำให้ชาวบ้านอยู่ได้ถึถอนออกจากพื้นที่ เมื่อชุมชนมีน้ำแล้วเราต้องมาดูว่าจะต่อยอดอะไรให้ยั่งยืน ต้องกลับมาดูสิ่งที่หายไปในอดีต นำเอกลักษณ์ที่มีเสน่ห์ให้พื้นที่กลับมา หน่วยงานต้องช่วยชาวบ้านคิด

นายปิตรธรรม ฐิตมนตรี ที่ปรึกษาและกำกับการดำเนินงาน วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ในฐานะตัวแทนสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ขอต้อนรับผู้ร่วมอบรม โครงการนี้เล็งเห็นว่าพื้นที่บ้านห้วยสำน ต.ท่าตอนนี้มีปัญหาหลายด้านทั้งด้านอาชีพ ความเป็นอยู่ การศึกษา สุขภาพ และความมั่นคง อันดับแรก ผู้นำต้องเรียนรู้ว่าต้องทำอะไรจึงจะแก้ปัญหาได้ ซึ่งมีวิธีการมากมายเพื่อเป็นทางเลือก และมีองค์ความรู้เฉพาะทาง คือ “ศาสตร์พระราชา” ซึ่งในอดีตมีการปลูกฝิ่นจำนวนมาก ปัจจุบันมีน้อยมาก แก้ปัญหาโดยน้อมนำศาสตร์พระราชา ทุกหน่วยงานต้องเรียนรู้การพัฒนาไปตลอดชีวิต

นาย นิคม ศิริสิงห์ สังข์ชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้อบรมมองเห็นแนวทางเรื่องการท่องเที่ยว การตลาดไปปรับใช้อย่างไรได้บ้าง ทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวมาเงินมาจ่ายในชุมชน โดยที่ไม่ผ่านเลยไป เรื่องระบบน้ำ หน่วยงานผู้นำ ต้องกลับไปคิดและนำเสนอโครงการฯ ของงบจากหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชนของตนเอง

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้บรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมใน
เรื่องการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนมีเนื้อหา
สาระสำคัญคือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง : การปลูกคนด้วยการให้
คนเป็นศูนย์กลางของปัญหา โดยมองในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม
สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถ
ช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้ การปลูกคนจะใช้
กระบวนการทำให้ดูและพาทำ ร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ โดย
ยกตัวอย่างการพัฒนาของโครงการพัฒนาโดยดูๆ
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจาก
การมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และไม่
สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือมีรายได้มั่นคง สามารถเพิ่มผลผลิต
ได้ และขั้นยั่งยืน ได้แก่การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพา
ตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ : คือการพัฒนาที่ต้องดูครอบคลุมทุก
มิติในพื้นที่ และดูให้ครบตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ
ปลายน้ำ โดยยกตัวอย่างการพัฒนาในพื้นที่โครงการร้อยใจ
รักษ์ ที่ต้องมีการสำรวจข้อมูลจริง ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ
มีการคืนข้อมูลเพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง
และประเมินความพร้อมของชาวบ้านว่าพร้อมที่จะมีส่วนร่วม
ลงแรงหรือไม่ เพราะโครงการจะไม่มีภาระจ้างแรงงานให้
เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมการพัฒนา
จะประกอบด้วย การพัฒนาด้าน ปศุสัตว์ การพัฒนาด้าน
การเกษตร การส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาด้าน
การศึกษา กิจกรรมด้านสาธารณสุข การส่งเสริมอาชีพ
หัตถกรรม กิจกรรมอาสาทำดี เป็นต้น

4. การวัดผลการพัฒนา จะวัดผลที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจาก
ผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้าน
เพิ่มขึ้น และนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น หากเป็นการ
พัฒนาด้านปศุสัตว์ก็จะต้องทำให้อัตราการตายของสัตว์ลดลง
 เป็นต้น

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

โครงการฯ ได้ร่วมกับชาวบ้านและหน่วยงานราชการในพื้นที่ สํารวจแหล่งน้ำในพื้นที่ ทั้งแหล่งน้ำเดิมภายในหมู่บ้าน ลำห้วย เพื่อหาจุดที่เหมาะสมในการสร้างฝาย บ่อพวงสันเขา โดยวัดปริมาณน้ำและอัตราการไหลของน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้ อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) เพราะสภาพดินไม่สามารถ เก็บน้ำไว้ได้ วิธีการทำคือ ขุดบ่อขนาดกว้าง 13 เมตร ยาว 28 เมตร ลึก 2.50 เมตร แล้วผสมดินกับซีเมนต์ ในอัตราส่วน 1 : 4 นำไปเทและบดอัดให้แน่นเพื่อไม่ให้มีช่องว่าง เมื่อใส่น้ำลงไปจะได ้เก็บน้ำอยู่ ข้อดีคือ ทนทาน อายุการใช้งานยาวนาน และวัสดุหา ง่ายในพื้นที่

อ่างพวงขอยซีเมนต์ รับน้ำมาจากต้นน้ำลำห้วยที่ชาวบ้าน ช่วยกันต่อท่อมาระยะทาง 14 กิโลเมตร นำน้ำมาพักไว้ที่บ่อก่อน ปล่อยลงไปที่แปลงเกษตร ด้วยระบบการลักน้ำ นอกจากนั้นใน เรื่องของการใช้น้ำ ทางโครงการฯ ได้มีการสอนให้ชาวบ้านรู้จักการ วางแผนบนกระดาษ เรื่องการใช้น้ำ และความต้องการน้ำของพืช แต่ละชนิดที่ไม่เหมือนกัน

การพัฒนาระบบน้ำ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่ โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้ งบประมาณที่ใช้ทั้งหมด 57,500 บาท/บ่อ (ไม่รวมค่าแรง) มีแรงงานมาช่วยกันทั้งหมด 100 แรง ระยะเวลาในการดำเนินงาน 12 วันแล้วเสร็จ มีผู้รับประโยชน์ 7 ครัวเรือน พื้นที่รับประโยชน์ 17 ไร่ อยู่ในพื้นที่โครงการร้อยใจ รักรักษ์

อาสาสมัครนักพัฒนาพื้นที่โครงการร้อยใจรักรักษ์

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : มีการระบายน้ำล้นของบ่อหรือไม่ ?

ตอบ : มี ระบายผ่านท่อระบายน้ำล้น

ถาม : พื้นที่รับประโยชน์กี่ไร่ ?

ตอบ : 17 ไร่ ที่รับประโยชน์จากบ่อนี้ ได้แก่ แปลงสาธิต และที่นาของ ชาวบ้าน

ถาม : อายุการใช้งานของบ่อพลาสติก ?

ตอบ : อยู่ที่มีการดูแลรักษา การจัดการน้ำ

ถาม : บ่อปูน ปริมาณน้ำในบ่อมีผลต่ออายุการใช้งาน?

ตอบ : มี และการดูแลรักษาต้องกักน้ำไว้ 30%

ถาม : การสำรวจพื้นที่ เลือกพื้นที่ในการสร้างอย่างไร

ตอบ : วัดระดับให้อยู่ต่ำกว่าบ่อด้านบนระดับ 7 เมตร. เพราะควรมี ความต่างระดับต่ำลงมาไม่น้อยกว่า 7 เมตร.

สร้างความเข้าใจการทำงานในพื้นที่เป้าหมายจากการพัฒนาระบบน้ำ

ฐานที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

พื้นที่ปลูกไม้ผลระยะยาว มีพื้นที่ประมาณ 17 ไร่ ปลูกไม้ผลราว 10 ชนิด เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ แต่ละชนิดปลูกเพื่อพอกินก่อน เหลือจึงขาย โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ วัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาผลผลิต ของชาวบ้าน ช่วยสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์ รวม แบ่งเป็นป่าใช้สอย ป่าอนุรักษ์ เนินเขา ที่ดอน และที่นา

1. ป่าอนุรักษ์ เน้นป้องกันไฟป่า ให้ชาวบ้านเป็นผู้ดูแลป่า มีการตั้งกองทุนป่า มีเงินในการ สนับสนุน ดูแลไร่ละ 10 บาท หากเกิดไฟไหม้ป่าจะหักเงินจากกองทุนไร่ละ 500 บาท
2. ป่าใช้สอย เน้นการดูแลไม้ที่มีอยู่เดิม สามารถนำมาใช้ ประโยชน์ในครัวเรือน ได้แก่ ไม้ สามารถตัดมาใช้ได้ แต่ต้องปลูกเพิ่มเติม
3. เนินเขา ต้องทำระบบน้ำให้ครอบคลุม สามารถปลูก พืชเศรษฐกิจ ไม้ผลกินได้ เช่น เงาะ ลองกอง ทุเรียน ไม้ มะม่วง กล้วย กาแฟ ฯลฯ
4. ที่นา ต้องเพิ่มผลผลิตข้าว เพิ่มรายได้โดยการปลูกพืช หลังนา ปลูกหญ้าเนเปียร์ปากช่อง และหญ้าเนเปียร์ หวานใช้เลี้ยงสัตว์ ช่วยลดต้นทุนการทำอาหารสัตว์
5. นอกจากนี้ ยังร่วมกับชุมชนในการพัฒนาต่อยอดไม้ผล เดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก จากเดิมที่ชุมชนปลูกมะม่วงเพื่อ จำหน่าย แต่ขายไม่ได้ราคาและขาดทุน เพราะต้นทุน การผลิตสูง และถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา โครงการฯ จึงเชื่อมโยง CP ให้เป็นแหล่งตลาดรับซื้อมะม่วง

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

ฐานที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว การปลูกข้าวพันธุ์ อีโต เป็นการนำเอาข้าวพันธุ์ท้องถิ่นในพื้นที่ มาปลูก โดยการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่ม ผลผลิตข้าว จาก 600 กก./ไร่ เป็น 800 - 1,000 กก./ไร่ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะซื้อ ข้าวกิน เพราะพื้นที่ปลูกข้าวมีปริมาณ น้อย รวมถึงผลผลิตที่ตกต่ำ จึงหันไปปลูก พืชชนิดอื่น เพื่อนำเงินมาซื้อข้าวกินแทน ทางโครงการฯ มีแนวคิดหากเพิ่ม ผลผลิตข้าวได้ ก็สามารถมีข้าวเพียงพอ ต่อการบริโภค เหลือกินสามารถขาย ในชุมชน รวมถึงช่วยลดปัญหาการใช้ สารเคมี

การทำเกษตรผสมผสานแบบครบ วงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมายคืออยากให้ คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกินมาทดลองทำแปลง เกษตรผสมผสาน เพื่อบรรลุเป้าหมายคือ มีความรู้และสามารถถ่ายทอดให้กับผู้อื่น ได้ ในพื้นที่ 1 ไร่ วิทยากรได้พูดถึงสภาพ ที่ดินเป็นแปลงที่ไม่สามารถเพาะปลูกได้

สามารถเพาะปลูกได้ เนื่องจากเป็นหิน และไม่มีแร่ธาตุในดิน ช่วงแรกคือการ ปรับปรุงดินด้วยการห่มดิน เพื่อปรับ โครงสร้างดิน และ ปลูกพืชสลับ หมุนเวียนกัน มีทั้งพืชระยะสั้น ระยะ กลาง ระยะยาว สรรพน้ำ และปุ๋ยสัตว์ ดำเนินการมาแล้ว 6 เดือน ขายผลผลิต ได้ 7,000 บาท ขายให้กับโครงการเพื่อ ประกอบอาหาร เป็นการกระจายรายได้ ให้กับชุมชนรวมถึงฝึกทักษะให้กับ เกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน รวมถึงการ กระจายความรู้สู่ชุมชน

เกษตรพอเพียง พืชผักสวนครัว

เรียนรู้เกษตรพอเพียง พืชระยะสั้นไม่ผล

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : สายพันธุ์ข้าวที่ปลูกเป็นสายพันธุ์อะไร

ตอบ : วิทยากรตอบ เป็นพันธุ์อีโต หรือข้าวพันธุ์ลำปาง ซึ่งเป็นสายพันธุ์พื้นเมือง

ถาม : ใช้สารเคมีในแปลงเกษตรหรือไม่

ตอบ : ไม่ แต่เราส่งเสริมให้ลดการใช้สารเคมี และใช้สารชีวภัณฑ์แทน โดยการจัดการ พื้นที่แปลงนาสาธิตนั้น โครงการใช้วิธีการเช่าที่ของชาวบ้านทำเพื่อให้เห็นเป็น ตัวอย่างก่อน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการดำเนินการส่งเสริมการทำปุ๋ยสัตว์ ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการทำปุ๋ยสัตว์หรือเลี้ยงสัตว์ประเภทใด ซึ่งหลังจากนั้นได้ส่งเสริมพันธุ์สัตว์ให้กับชุมชน และให้องค์ความรู้ในชุมชน โดยแบ่งการดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งเสริมพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีเคมป์เบลล์ ทั้งนี้ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสร้างคอกเลี้ยง จำนวน 2 คอก คือคอกเปิดไข่ 120 ตัว คอกไก่ดำภูพาน 3 สายพันธุ์ (ภูพาน 1 ดำทั้งตัว ภูพาน 2 ขนสีขาวที่เหลือน้ำและภูพาน 3 ขนสีทองที่เหลือน้ำ) เปิดไข่ 1 ตัวให้ผลผลิต 280 ฟองต่อปี โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านสมาชิกปศุสัตว์ 731 ครัวเรือน จะเลี้ยงไก่ หมู วัว และกระบือ ซึ่งปัญหาหลักคือเรื่องโรคระบาด ก่อนที่โครงการร้อยใจรักษ์จะเข้ามาชาวบ้านขาดองค์ความรู้ ขาดบุคลากรที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และขาดเวชภัณฑ์ แต่ในปัจจุบันได้มีอาสาปศุสัตว์ได้เข้าไปดูแลช่วยชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาแล้ว
2. การสร้างกองทุนอาหาร โดยโครงการร้อยใจรักษ์ได้ส่งเสริมการทำอาหารสัตว์เพื่อใช้ในการทำปศุสัตว์เอง เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร และเพิ่มผลผลิตต่อไป
3. การสร้างกองทุนวัคซีน โครงการฯ มีการสร้างกองทุนวัคซีนเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

ผู้เข้าอบรมสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การบริหารจัดการน้ำ โดยการทำอ่างพวงสันเขา ในการก่อสร้างควรเลือกใช้ดินที่เหมาะสม
2. การปลูกพืชทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เป็นการลดรายจ่ายเพื่อเพิ่มผลผลิต
3. การปลูกพืชระยะสั้นควบคู่กับการปลูกพืชระยะยาว เช่น ทุเรียน เงาะ มะนาว ส้มโอ มะม่วง เพื่อเพิ่มรายได้
4. การส่งเสริมให้ปลูกกล้วย และเลี้ยงปลาควบคู่ เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
5. การบรรยายจากวิทยากร เรื่องปศุสัตว์ในการเลี้ยงสัตว์เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับประชากรในชุมชน
6. การเพิ่มผลผลิต โดยการปลูกที่ใช้บริโภคภายในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายได้
7. การปลูกหญ้าเนเปียร์เป็นอาหารสัตว์เพื่อลดรายจ่าย
8. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ เพื่อให้มีน้ำใช้ในการอุปโภค บริโภค และใช้ในการเกษตร

การนำไปปรับใช้ในหมู่บ้านและชุมชน

1. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เพื่อให้เกิดรายได้ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบระเบียบ ส่งเสริมให้ชุมชนอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ
2. การส่งเสริมชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
3. การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อสำรวจแหล่งน้ำ และนำไปบริหารจัดการน้ำในชุมชน
4. สนับสนุนชุมชนในการจัดการพื้นที่แบบองค์รวม การปลูกพืชระยะยาว การปลูกพืชผสมผสาน และมีการจัดตั้งกองทุนให้แก่เกษตรกร
5. การส่งเสริมการทำปศุสัตว์ และการจัดตั้งกองทุนในหมู่บ้าน เช่น ปศุสัตว์ ยาและเวชภัณฑ์ เป็นต้น
6. นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการปลูกพืชผักระยะยาว และการปลูกพืชผสมผสาน

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และหน่วยงานราชการ

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ได้แนะนำผู้ที่ได้รับบำบัดและกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ คุณรัชนิ ตัวแทนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น คุณส่องแสง ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ คุณสมบูรณ์ อาสาทำดีรุ่นที่ 1 ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดังนี้

คุณส่องแสง : ก่อนเข้าร่วมโครงการเคยเป็นผู้ติดยาเสพติด โดยเริ่มจากเสพยาตามพ่อเมื่อตอนอายุ 11 ปี โดยตนเป็นคนหาเงินออกรับจ้างและนำไปซื้อยาเสพติด ซึ่งเคยโดนจับมาแล้ว 4 ครั้ง โดยตนได้รับโทษแทนพ่อเนื่องจากพ่อป่วย และได้รับโทษจำคุก 1 เดือน ซึ่งตนเองโดนจับโทษสูงสุดถูกจับยาบ้า 25 เม็ด ถูกจำคุก 2 ปี ตนได้ออกหาของป่าและรับจ้างทั่วไป โดยเงินที่ได้นำมาเสพยาจนหมด ซึ่งตนได้เสพยามากที่สุดจำนวน 125 เม็ดต่อวัน โดยภายหลังเลิกและได้รับโอกาสจากคุณชายให้เลิกยาเสพติดและเข้าร่วมโครงการฯ โดยตนได้ย้ายเข้ามาในโครงการในเวลานั้นเลย ในช่วงแรกที่เข้ามาในโครงการฯ ที่พยายามเลิกยาเป็นช่วงที่ทรมานมาก เนื่องจากมีอาการต้องการเสพยาอยู่ ซึ่งตนได้วิ่งขึ้นเขาเพื่อให้เหงื่อออกแล้วมาอาบน้ำ จากนั้นนอนพักใช้เวลาประมาณ 2 อาทิตย์จึงเลิกขาดได้

คุณรัชนิ เมื่อก่อนในชุมชนได้รับเสียงสะท้อนจากหมู่บ้านข้างเคียงในทางที่ไม่ดี ว่าหมู่บ้านของเราเป็นหมู่บ้านค้ายาหมู่บ้านผู้มีอิทธิพล ในขณะที่คนในชุมชนยังต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการฯ คือต้องการมีรายได้มีอาชีพที่มั่นคงและมีอาชีพที่ต่อเนื่อง จุดเปลี่ยนที่สำคัญ ปกติเคยอยู่แบบสบายอยากได้อะไรก็ขอที่บ้าน ขอพี่บ้างแต่ปัจจุบันได้การทำงานเองหารายได้เอง มีเงินเก็บพาทที่บ้านมากินข้าวได้ ทำให้เกิดความภูมิใจในตนเอง และโครงการฯ

คุณสมบูรณ์ เริ่มเข้าสู่วงจรยาเสพติดเมื่ออายุ 12 ปี เป็นครั้งแรกที่ได้ลองเสพยา โดยการถูกชักชวนจากเพื่อน เนื่องจากมีวัฒนธรรมว่า ถ้าต้องการเข้ากลุ่มต้องเสพยา ซึ่งหนักสุดตอนอายุประมาณ 16-17 ปี ตนได้เสพยาผงขาว ซึ่งเงินที่ใช้เสพยาได้มาจากพ่อและแม่ จุดเปลี่ยนที่สำคัญ คือได้รับคำเชิญจากทหารได้รับโอกาสให้เข้ารับการบำบัดและหลังจากการบำบัดก็สมัครเข้าเป็นอาสาสมัครเข้าทำงานพื้นที่โครงการร้อยใจรักความรู้สึกที่เข้าร่วมโครงการฯ รู้สึกว่าการบำบัดที่โครงการฯ แตกต่างจากการบำบัดของที่อื่น เนื่องจากตนเคยเข้ารับการบำบัดหลายที่

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : คุณส่องแสง ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาในด้านสุขภาพรู้สึกอย่างไร

ตอบ : ช่วงติดยาเสพติดมีความรู้สึกต้องการยาและมีความคิดฆ่าตัวตาย ได้พยายามฆ่าตัวตายสองรอบโดยครั้งแรกกินยาฆ่าแมลง ครั้งที่สองกินยาฆ่าหญ้า จึงทำให้กระเพาะทะลุและได้รับการผ่าตัด ปัจจุบันอยู่ในช่วงการรักษาตัว

ถาม : ติดยาเสพติดตอนอายุเท่าไร

ตอบ : เสพยามาตั้งแต่อายุ 11 ปี ปัจจุบันอายุ 31 ปี

ถาม : มีความคิดอย่างไรจึงเข้าร่วมโครงการร้อยใจรัก

ตอบ : ต้องการที่จะมีชีวิตใหม่ที่ดีขึ้นและได้รับโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง

ถาม : คุณสมบูรณ์มีอะไรจะแนะนำวัยรุ่นยุคใหม่อย่างไร

ตอบ : ยาเสพติดเป็นที่ให้โทษทั้งร่างกาย และด้านจิตใจ โดยสิ่งที่วัยรุ่นเข้ามาเสพยา คือต้องการอยากรู้ อยากลอง จนเกิดการติดยา

ถาม : ถ้ากลับไปจะเสพยาอีกหรือไม่

ตอบ : ไม่ ที่ผ่านมามีคนเอามาให้เสพแต่เลือกที่จะเลิกเสพแล้ว และจะไม่กลับไปเสพอีก

ถาม : ถ้าเชิญให้ไปบรรยายเรื่องโทษของยาเสพติด กศน.จะรับมั๊ย

ตอบ : ยินดีอย่างยิ่ง

ถาม : คุณรัชนิรู้สึกอย่างไรในการเข้าร่วมโครงการ

ตอบ : ดีใจที่เข้าร่วมโครงการ และภูมิใจ

ถาม : คุณส่องแสง เคยเป็นผู้ค้ามั๊ย

ตอบ : ไม่เคย แต่เคยเป็นผู้รับของและส่งของแทน

ผู้ถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์จริง

การดำเนินการโครงการร้อยใจรักในมุมมองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักและได้แนะนำพ่อหลวงแก้วในการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมาและพ่อหลวงแก้วได้บรรยายถึงความเป็นมาและเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการมาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดอยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसानหมู่ 10 เข้าร่วมโครงการศึกษาดูงานต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านที่เข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกันและได้ร่วมการศึกษาดูงานในลำดับต่อมา

หลังจากการกลับมาจากการศึกษาดูแล้วได้กลับมาประชุมหาความต้องการในการดำเนินการแก้ไขปัญหในชุมชนที่ต้องการได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนคือเรื่องน้ำ การดำเนินการพัฒนาเรื่องน้ำได้มีศึกษาที่มาของแหล่งน้ำและประชุมเพื่อหาความต้องการ

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาจากการสำรวจ หลังจากนั้นได้เข้าร่วมรับฟังปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งชาวบ้านได้สะท้อนปัญหาเป็นจำนวนมาก แต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหา ความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากทราบปัญหาแล้ว หน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง ยกตัวอย่างปัญหายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีการสร้างกฎระเบียบชุมชน มีบทลงโทษตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 1 คือ จะโดนตักเตือนและต้องเข้ารับการบำบัด
2. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 2 คือ จะปรับผู้ปกครอง 5,000 บาท และส่งเข้ารับการบำบัด
3. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 3 คือ จะปรับกรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท พร้อมส่งเข้ารับการบำบัด
4. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 4 คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย
5. ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

ท้ายที่สุดได้ฝากหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน ไปไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าตอน

แนวคิดบูรณาการสร้างความมั่นใจการพัฒนาชุมชน

แบบประเมินความรู้ ก่อน การอบรม

ท่านคิดว่าการอบรมครั้งนี้ จะมีความเกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ หรือวิถีชีวิตคนในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไร	ท่านคิดว่า ท่านเข้าใจ วิธีคิดและวิธีการทำงาน ของในหลวงรัชกาลที่ 9 เพียงใด	ชุมชนของท่าน มีการทำ กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง หรือไม่ และท่านคิดว่าได้ผลอย่างไร	ท่านคาดหวังอะไรจากการอบรมครั้งนี้
 เกี่ยวข้องเพราะส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งต้องพัฒนาไปในอนาคต เกี่ยวข้อง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ด้านป้องกันแก้ไข ปัญหาเสพติดต้องทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี ไม่แบ่งชนชั้น เป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี เกี่ยวกับระบบน้ำอุปโภคบริโภค- การรวมกลุ่ม เกี่ยวกับความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศให้เป็นระบบและยั่งยืน มี เพราะการเรียนรู้ไม่มีเวลาจำกัด ต้องพัฒนาต่อเนื่อง เป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐต้องบูรณาการกัน -เกี่ยวข้องในเชิงการท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน	ส่วนใหญ่ตอบว่า เข้าใจ “ปานกลาง” รองลงมา เป็น “มาก” และน้อย ส่วน “ไม่เข้าใจเลย” ไม่มีคำตอบ	 ไม่มี เพราะชุมชนยังไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจ หลายอย่างเคยทำแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีการต่อยอดและเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ มีทำเศรษฐกิจพอเพียง ข้าว ข้าวไร่ ปลูกผักสวนครัว ไข่ไก่เอง การมีข้าวกินตลอดปี ใช้จ่ายอย่างประหยัด ทำแบบชาวบ้านๆ เดินทางสายกลาง มีการทำบัญชีครัวเรือน ลดรายจ่ายสร้างรายได้- ทำการออม ชุมชนมีการจักสานงานฝีมือ	 นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในที่ทำงาน เพิ่มเติมความรู้และนำไปเผยแพร่ในชุมชน และประยุกต์ใช้ในครอบครัว ในสถานศึกษา รู้วิธีการทำกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การประกอบอาชีพใหม่ๆ การตลาดจำหน่ายสินค้า หวังว่าชุมชนจะนำความรู้ไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง มีจิตสำนึก ปรับทัศนคติ รวดเร็วเพื่อให้เกิดความสุข ได้กลยุทธจากการอบรมไปปรับใช้ในการพัฒนาชุมชน เป็นรูปธรรม สู่ความยั่งยืน เกิดความร่วมมือระหว่างผู้นำ - ชุมชน ผู้บริหาร หน่วยงานราชการ อย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเป็นแบบอย่างให้ตำบลอื่นๆ

แบบประเมินความรู้ หลัง การอบรม

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	93.75	6.25	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	68.75	31.25	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	73.44	25.00	1.56	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	79.69	15.63	1.56	3.13
วิทยากรมีความรู้	87.50	12.50	-	-
สถานที่อบรม	96.88	1.56	-	1.56
สถานที่พัก	57.81	7.81	-	34.38
อาหารและเครื่องดื่ม	95.31	3.13	-	1.56

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 68 คน จากผู้เข้าร่วมอบรม 70 คน